

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið

Erna Jónsdóttir lögfræðingur

11. október 2017

Efni: Athugasemd LS við efni tölvupósts 12. september:
Svæðalokanir fyrir dragnót

Afstaða Landssambands smábátæigenda er óbreytt hvað veiðar með dragnót varðar. Veiðarfærið á einungis að nýta til veiða á flatfiski en ekki koma nálægt veiðum á grunnslóð á bolfiski. LS mótmælir harðlega öllum hugmyndum um opnun þeirra veiðisvæða sem tilgreind eru í bréfi ráðuneytisins. Ákvörðun um lokun veiðisvæðanna var tekin eftir ítarlega skoðun og í góðri sátt við sveitastjórnir og sjómenn í viðkomandi byggðarlögum. Engin breyting hefur orðið þar á.

„Megin rökin fyrir að gerðunum var að friða innri hluta flóa og fjarða fyrir veiðum með dragnót og auka friðun grunnslóðar fyrir dregnum veiðarfærum og jafnframt mæta kröfum heimaðila um verndun lífríkisins og skipulag hafsvæða.“

Það sem fram kemur í framanritaðri tilvitnun úr bréfi ráðuneytisins er enn í gildi og allar fullyrðingar um að þörf sé á breytingum til að gera reglur skýrari og taka inn nýjustu vísindalegu þekkingu er ekki tímabært.

Frá því lokun tók gildi eru sjómenn á einu máli um að verulegur árangur hefur náðst í uppveiti þorks- og ýsustofna á hinum lokuðu svæðum. Nú 7 árum eftir lokun eru hin góðu skilyrði sem sköpuðust við friðunina farin að skila veiði sem á sér engin fordæmi. Sérstaklega er árangurinn augljós í Skagafirði. Þannig hafa heimabátar geta nýtt sér svæðin eftir haustjafndægur þegar degi tekur að halla og gert þar góða róðra. Áður en gripið var til lokunar og nokkur ár á eftir var tilgangslaust að leggja línu á þessum svæðum þar sem ekkert fékkst. Sökum smæðar bátanna er sókn á mið utan grunnslóðar óraunhæf á þessum tíma árs.

Sú skoðun er ríkjandi meðal sjómanna við Húnaflóa og Skagafjörð og Seyðisfirði að gegndarlaus sókn dragnótar í stærsta fiskinn – dýrmætan hrygningarfisk – hafi ollið því að ekki komust á

legg árgangar þorsks eins og nú er raunin. Einkum átti þessi mokstur sér stað á svæðum sem tilheyra tölulíðum 1 – 4 í bréfi ráðuneytisins; Hrutafirði, Miðfirði, Húnaafirði og Skagafirði.

Samtímis er rétt að geta um ýsuna. Á undanförunum árum hefur seiðagengd verið með miklum ágætum. Með friðun fyrir dragnótaveiðum hefur hún myndað góða árganga sem skilað hafa sterkari veiðistofni.

Rétt er að minna á greinargerð með þingsályktun um rannsókn á áhrifum dragnótaveiða frá 122. löggjafarþingi. Þar segir m.a.:

„Lengi hefur verið deilt um það, bæði á Alþingi og annars staðar, hvort dragnótaveiðar við Ísland og e.t.v. sérstaklega í Faxaflóa séu skaðlegar viðkomu bolfisksstofna á þessu svæði. Vitað er t.d. að á Faxaflóasvæðinu eru mikilvægar uppeldisstöðvar fyrir ýsu. Ekki verða þessar deilur útkljáðar nema nákvæmar rannsóknir fari fram hvað varðar réttmæti þessara veiða og réttmæti ber að skýra náttúrunni í hag.

Rétt er að minna á að Faxaflóa var lokað 1952 fyrir veiðum með dragnót, en þá var svo komið að meira en 90% af þeirri ýsu sem veiddist í flóanum var þriggja ára eða yngri, þ.e. hver fiskur var um eða undir 300 gr. Áhrif lokunarinnar 1952 sögðu fljótlega til sín með því að hlutfall eldri fisks í ýsuaflanum varð marktækt hærra og ýsustofninn tók vel við sér. Á árinu 1960 voru dragnótaveiðar aftur heimilaðar í Faxaflóa. Veiðarnar fóru að vísu hægt af stað en á árinu 1962 náðu þær hámarki. Þá var heildaraflí í flóanum 10.539 tonn. Frá þeim tíma minnkaði aflí dragnótabátanna og varð ekki nema 684 tonn á árinu 1968. Ýsustofninn hrundi í kjölfar þess að dragnótaveiðarnar hófust aftur að því er margir telja. Til skýringar má nefna að á haustvertíðinni á Akranesi 1962 var meðalýsuaflí í róðri 3,7 tonn en minnkaði svo ár frá ári meðan dragnótaveiðar voru leyfðar og var svo komið að á haustvertíð 1970 var meðal ýsuaflí í hverjum róðri aðeins um 700 kg.

Árið 1971 töldu menn í óefni komið og voru dragnótaveiðar þá aftur bannaðar í Faxaflóa. Virðist ýsuaflí aftur hafa farið stigvaxandi upp úr því. Þannig var meðalýsuaflí í róðri frá Akranesi kominn upp í rúmlega tvö tonn árið 1980.“

Það er skoðun LS að ekki sé þrengt það mikið að dragnótaveiðum að ástæða sé til að hverfa frá lokun þessara svæða. Bátar sem stunda veiðarnar eru nokkru stærri en hefðbundnir smábátar og eiga ekki í neinum vandræðum í að yrkja miðin fjær landi. Flatfisk er í raun hægt að segja að sé meðaflí við dragnótaveiðar, en á síðasta fiskveiðiári nam hann aðeins 22% af

heildarafla sem veiddist í dragnót.

Fyrir ekki aðrar ástæður en þessar er því á engan hátt hægt að réttlæta svo stórvirkt veiðarfæri upp í landsteinum við veiðar á bolfiski.

Ítrekað skal að dragnót er ætluð til veiða á flatfiski. Rannsóknir á umræddum svæðum áður en lokað var sýndu að þar var óverulegt magn af flatfiski og því ákvörðun tekin um lokun til að vernda viðkvæmar hrygningar- og uppvaxtarlóðir.

Breytingar sem orðið hafa á veiðarfærinu

Í „Áfangaskýrsla nefndar um líffræðilega fiskveiðistjórnun til sjávarútvegsráðherra“ frá júní 2004 segir eftirfarandi um veiðarfærið:

„Dragnót

Dragnætur hafa á síðustu áratugum verið þróaðar með svipuðum hætti og botnvörpur. Tilkoma gerviefnanna hefur gert þær sterkari og stærri en áður en markverðasta framþróunin til aukinnar veiðihæfni felst þó líklegast í því að tógið (manilan) sem afmarkar veiðisvæðið hefur verið lengt verulega. Stærri tromlur dragnótabáta hafa bæði burði til þess að draga inn og vinda inn á sig mun lengra tógi en áður var. Virkt veiðisvæði (yfirferðarflatarmál) dragnótarinnar í hverju kasti er því mun stærra en áður var og fyrir vikið hefur skilvirkni veiðarfærisins aukist.“

Veiðarfærið of afkastamikið – getur hæglega unnið skaða á stuttum tíma

Í fjölríti nr 140, riti Hafrannsóknastofnunar fjallar Hrafnkell Eiríksson um dragnót og dragnótaveiðar við Ísland. Þar segir m.a.

„Ljóst er að veiðihæfni dragnóta er mikil þar sem tógin smala saman flatfiski og bolfiski með áhrifaríkum hætti. Af þessu leiðir að hægt er að ganga nærri afmörkuðum stofnhlutum á litlum svæðum á tiltölulega skömmum tíma.“

„Fyrsta skrefið gæti þó verið að takmarka dragnótaveiðar á innanverðum fjörðum þar sem eru líklegar uppeldisstöðvar fyrir bæði flatfisk- og bolfisktegundir.“

„Einnig kæmi hugsanlega til greina að takmarka veiðar á grunnu vatni við tveggja byrða dragnætur sem greinilega veiða síður bolfisk auk frekari takmarkana á bátastærð. Með því móti kynni einnig að draga úr hagsmunaárekstrum milli þeirra sem stunda veiðar með mismunandi veiðarfærum.“

Í téðum tilvitnunum er haldið til haga staðreyndum. Það er skoðun LS að ávinningur þess að opna svæði sem lokuð hafa verið fyrir dragnót sé óverulegur á móti þeim hörmulegu afleiðingum sem opnun getur leitt af sér.

Smábátar – grunnslóðalandhelgi

Að lokum kýs LS að vitna í skýrslu sem kom út í febrúar 2012 –

Áhrif dragnótaveiðibanns á fiska í Miðfirði

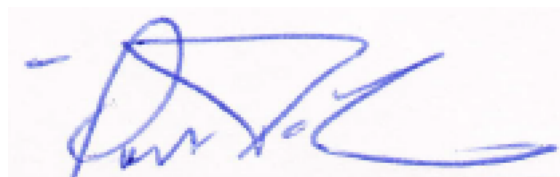
Skýrslan var unnin af Valtý Sigurðssyni nemandi í líf- og umhverfisvísindadeild Verkfræði- og náttúruvísindasviðs Háskóla Íslands undir leiðsögn Guðrúnar Marteinsdóttur prófessors. -

Þar varpar höfundur fram tilurð veiðibanna útfrá umfangi þeirra og mikilvægi friðunar á ungfisk og sjávarbotn:

Veiðibönn miða að því að veita afkastalitlum veiðarfærum aukið athafnarými nærri ströndum svo smærri útgerðir geti þrífist. Þau eru einnig hugsuð til þess að vernda ungfisk og sjávarbotn en þó liggja ekki fyrir miklar upplýsingar um áhrif friðunar hafsvæða á fiskistofna (Landbúnaðarráðuneytið, 2004).

LS leggur áherslu á að ekki verði hróflað við þeim veiðibönnum á dragnót sem nú eru í gildi. Um þau ríkir sátt á yfirborðinu og væri það til að æra óstöðugan að rjúfa hana.

Virðingarfyllt

Örn Pálsson framkvæmdastjóri